

MŰSZAKI LEÍRÁS

PÉCS VÁROS KÖZPONTJÁNAK MEGÚJÍTÁSA
TERVPÁLYÁZAT
2008

A települési szövet elemei ugyanúgy, mint a társadalom szereplőinek igényei, céljai minden korban változnak, ezek hozzák létre az egymásra épülő utcaképeket, hagyományokat. Ez kifejezetten igaz a települési szövet vázára a közterületekre, közterekre. Az emberek és a köztetek viszonya folyamatosan változik a kor értékrendjétől, szokásaitól függően.

A napjainkban zajló társadalmi és urbanizációs folyamatok a köztetereken való megnyilvánulásokra is jelentős hatással vannak. Az körvonalazódik, hogy a lakosok egyre intenzívebben akarják használni, birtokba akarják venni a környezetükben lévő közterületeket. Sajnos hazánkban azonban gyakran azzal szembesülnek, hogy e közterületek alkalmatlanok a megváltozott igényeik szerinti használatra.

A Széchenyi tér hetven évvel ezelőtti kialakítása – bár annak idején nyilvánvalóan jól átgondolt koncepció alapján készült – mára gyakorlatilag használhatatlanná vált. Nem a tér változott meg –bár nyilván valóan elhasználódott-, hanem a társadalmi igények és elvárások. A tér használatával kapcsolatos helyi igények is erősen sürgetik a változást, azonban az elnyert Európa Kulturális Fővárosa cím, és a 2010-ben várható idegenforgalmi hullám felgyorsítja az eseményeket. Pécs főtere, imázsa jellegzetes elemének kialakítását újra kell gondolni.

És ehhez megfelelő érzékenységgel kell nekilátni, hisz a társadalmi igény nagyon erős, minden rétegnek és korosztálynak megvannak az elvárásaik, melyek megvalósulását maximálisan számon fogják kérni.

Mindezen igényeket pedig egy páratlan építészeti környezetben kell megvalósítani.

TERVEZÉSI KONCEPCIÓ KIINDULÓPONTOK

A középkorban a város főtere a mellett, hogy a piacok, vásárok idején összehozta a város polgárait, gyakorlatilag elválasztotta egymástól a polgári várost az egyházi várostól. Szándékunk az volt a tér kialakításának újragondolásánál, hogy mindennap vásárnap legyen. Vagyis a hét minden napján, a nap minden órájában

*„mindennap
vásárnap
legyen”*

tele legyen a tér élettől anélkül is, hogy különösebb rendezvény lenne. Tehát a feladat, hogy az összes felmerült és várható igényt jelenítsük meg úgy a téren, hogy az maximálisan illeszkedjen a meglévő környezetbe, hordozza magában a rugalmasságot, járuljon hozzá Pécs identitásának erősítéséhez. Őrizze meg a legfontosabb történelmi vonalait, de töltsön fel új elemekkel.

Az adottságok, és igények megismerése után az alábbi szavak mögötti tartalom vezérelt minket a téralakítás során :

átjárható	zöldfelület	teraszok	látvány	mozgalmasság
hagyományok	szokások	interaktív	gyülekezés	
emberléptékű		átjárható	használható	
akadálymentesség		kondicionáló	átlátható	
víz	fény	rendezvény	jelkép	nyitott

TÉRALAKÍTÁS

A tervezési területet a jelenleg kelet-nyugat irányú közlekedési szerkezeti vonalak tagolják több térre, térrészre. Ezek egyértelműségét tompítottuk azzal, hogy ezen közlekedési vonalakat nem erősítjük, valamint a terek közötti hangulati és funkcionális kapcsolatot az egységes, de térrészekhez illeszkedő burkolat, valamint a hangsúlyos zöldfelületi kapcsolatok erősítik. Mindemellett megmarad a terek önállósága, de egységes szerkezetben jelennek meg és reprezentálják a gyalogosok által egyértelműen uralt terület határait.

Az egységes szerkezetben külön funkcióval jelenik meg az irdalmas templom előtti tér a Zsolnay kúttal, a városháza és az elefántos tömb közötti térrész, a Széchenyi tér, és a megye köznél kialakult tér.

A kapcsolódó utcák szintén az egységes szerkezet részeként jelennek meg, abból indulnak, illetve abba futnak be.

SZÉCHENYI TÉR

A tér dominanciáját a határozott térfalak erejét és karakterét tovább erősítő, a jelenlegi tér legfontosabb vonalai által meghatározott raszter adja. Irányát és osztástávolságát a meglévő telekhatárok, a támfal iránya, a meglévő lépcsők, zöldfelületek és fasorok határozzák meg. Annak ellenére, hogy ezen sok tényező befolyásolja, mégis kialakult egy

léptékében megfelelő raszter háló, melybe a tér összes jelenlegi eleme beilleszthető, sőt az általunk javasolt újelemeket is fogadni tudja.

Ezen egységes burkolat a mellett, azzal az összetartozást szimbolizálja, a tér minden részét azonos fontosságúvá emeli, valamint a szemlélődő számára egyértelműsíti, hogy e tér minden szegletében a gyalogosoké a fő szerep.

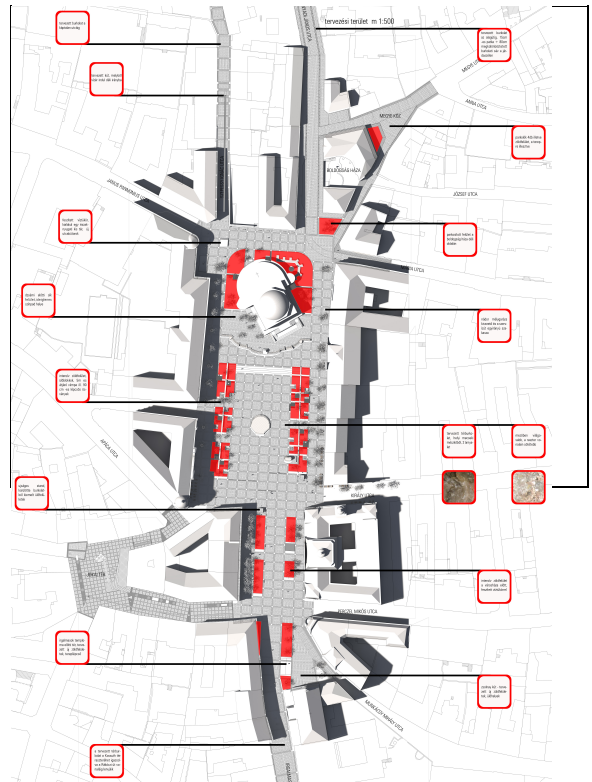
A tér legfontosabb elemei a jelentősen megnövelt zöldfelületek, melyek patkó alakban, mintegy kapuként jelennek meg, és futnak a városháza előtti téren át egészen a Zsolnai kútig.

A tér két szélén sávban megjelenő zöldfelületek a jelenlegi támfalak nyomvonalán megjelenített, újrafogalmazott, több helyen megnyitott falszakaszokra szerveződnek. Attól keleti és nyugati irányban ugyanakkora mértékben nyúlnak ki. E zöldsávok több helyen megszakadnak, a fő közlekedési irányokban rámpával, ezen kívül pedig több helyen lépcsőkkel. Ezzel a tér teljesen átjárhatóvá válik, sőt az egyes útirányokhoz több nyomvonal is választható.

E zöldterületekben változatos növényállománnyal biztosított a kondicionáló hatás (fák, cserjék, füves területek).

A raszterbe illeszkedő zöldfelületi egységekben többféle kialakítású pihenőhely tervezett, melyek a társadalmi kapcsolatok változatos helyszíneivé tudnak válni. Ezzel e két zöld tengely lesz a tér nyüzsgő életének gócpontja.

A tér közepén pedig elegendő hely marad a változó igényű rendezvények helyszínéül. A tér közepe – melynek

mérete közel megegyezik a jelenlegi térbelsővel – kisebb bevágású a jelenleginél, lejtése megfelel az akadálymentes közlekedés feltételeinek (közel 4%-os). A térbelső közepét továbbra is az eredeti helyén hagyott Szentháromság szobor uralja. A Hunyadi szobor is eredeti helyén marad, a zöld sávban kiemelt hangsúlyt kap körülötte, a „ló fara alatt” ülőfelületeket alakítottunk ki, ettől délre a zöldfelület végénél info-pont kerül kialakításra.

A zöldsávok déli végénél vízszintes irányú vízjátékok kerülnek elhelyezésre, melyek meghatározott időközönként változó intenzitású vízoszlopok jelennek meg, melyek éjszaka külön megvilágítást is kapnak.

A dzsámi továbbra is a tér uralkodó eleme marad, melyet tovább hangsúlyoz a meglévő kiemelése, valamint a már említett raszter, melybe határozottan nem illeszkedő elemként jelenik meg. A körülötte lévő zöldterületet megnöveltük, a bejáratok megközelítését a tervezett rendszerbe illesztettük.

A dzsámi főbejárata és terasza körüli, jelen szintében meghagyott térfelület a templomot hangsúlyozó külön burkolatot kap, íves lépcsője megmarad. Ezáltal a nyugati oldalon, kellemes pihenőfelület alakul ki a tervezett fák árnyékában.

A kép pécsi honvédezred emlékművei áthelyezésre kerülnek, bár jelenlegi helyük közelében maradnak, a vízszintes lépcső szélén kialakuló vízszintes felületre kerülnek

A dzsámi feletti térrész a régészeti múzeum és tervezett bővítése fogadótereként tud funkcionálni a jövőben

A Szent István tér felől érkező Janus Pannonius utca érkezésénél a dzsámi hátsó részének határolásával, vízfelülettel hangsúlyozott fogadó, induló tér alakul ki.

A Leonardo da Vinci szobor új zöldfelületi hangsúlyt kapott.

A tér észak-keleti sarka intenzívebb közlekedési terület itt halad a Hunyadi út – Mária utca nyomvonalon közlekedő

gépjárművek, valamint a Nádor mélygarázsából érkező járművek itt csatlakoznak a közlekedési hálózathoz.

A Széchenyi tér kialakítása olyan, hogy az egységes burkolaton szabadon hagyott sávokban igény esetén megközelíthető az összes középület (Nagy Lajos Gimnázium, városi bíróság, Megyei Földhivatal, Megyei Önkormányzat).

A színpad elhelyezésének javasolt helye a dzsámi megtartott íves lépcsője és az alatta lévő lépcsősor közötti vízszintes terület rész, illetve a lépcső maga is. Továbbá egyéb rendezvények esetén a szentháromság szobor feletti térrészen is felállítható színpad.

VÁROSHÁZA TÉR

A városháza fogadótere. Mind burkolatosztásban, mind zöldfelület szervezésében kapcsolódik a Széchenyi tér és Zsolnay kút teréhez. A Virág cukrászda előtti módosított zöldfelület sávok szemben a városháza előtt megismétlődnek, középen hangsúlyozottan megszakítottak. A cukrászda előtti terasz bővítési lehetőséget kap, a zöldfelületek minden oldala egyben pihenőhely is. A zöldsáv északi végében helyeztük el egy újságos pavilont. A városháza előtt helyet kap a vízfelületi rendszerben egy hangsúlyos vízmedence, valamint a szükséges számú parkolóhely.

IRGALMAS TEMPLOM ELŐTTI TÉR

A tér leghangsúlyosabb térfala a déli az Irgalmasok templomával és az előterében a Zsolnay kúttal. A meglévő támfal menti zöldfelületet lényegesen kiszélesítettük, a Széchenyi téren megjelenő, a városháza előtt elhaladó zöldsáv befejező elemeként jelenik meg. A zöldet a kút tengelyében széles lépcsősor kapcsolja össze az Irgalmasok utcájával. A tér keleti oldalán a gépjárműforgalom azonos anyagú, megkülönböztetett irányú burkolaton halad a Perczel utca irányába.

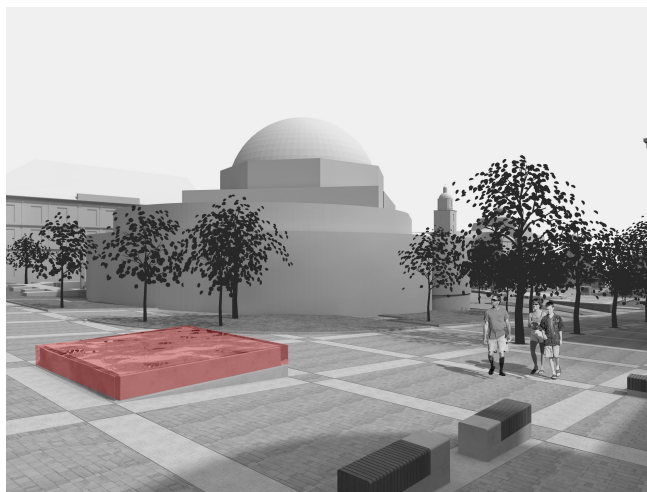
IRGALMASOK UTCÁJA

A legfontosabb észak-dél irányú közlekedési tengely. Összekapcsolja a Széchenyi téren összegyűlő gyalogosforgalmat a Kossuth térrel, a jövő rendezvényterével. Az utca teljesen mentes a gépjármű forgalomtól.

Burkolatának kialakítása illeszkedik az egységes rendszerbe, ugyanakkor sajátos, duplázott méretű, melyben szabálytalanul kerülnek elhelyezésre pihenőhelyek, padok. Ezek kialakítása olyan, hogy az ülőfelület mellett minden esetben megjelenik egy felület, mely alkalmas képzőművészeti alkotások, zöldfelületek, info-pontok kialakítására.

SZEPESSY IGNÁC UTCA

A dzsámi mögött kialakuló térből indul a múzeumok utcája felé, jelenleg is, de a jövőben még inkább fontos gyalogos közlekedési vonal. Kialakítása az Irgalmasok utcához hasonlít, azonban itt megjelenik a Kaposvári forrás vize szabad vízfelületként. Ez választja el az egységes felületen belül a gyalogos és gépkocsis közlekedési felületeket. Az utcában a kiírás szerinti személy és gazdasági forgalom biztosítható.

A BOLDOGSÁG HÁZA TÖMBJE, MEGYE UTCA MENTI TERESÉDÉS, HUNYADI UTCA

A Boldogság Háza alatti zöldfelületet és a tömbbelső térkialakítását megtartottuk. A szükséges számú parkolót a belső tér felől biztosítottuk. A jelenleg parkolóként használt felületet a szerkezetbe illesztve leburkoltuk, fásítottuk. Az ott működő pizzeria, étterem számára terasz kialakítására nyílik lehetőség.

A Hunyadi utcában a gépjárművek által használható útfelületet a minimálisra csökkentettük, a gyalogos felületeket pedig megnöveltük. Mindkét felület kiselmes burkolatot kapott, de szintben különböznek, valamint az utca mindkét

oldalán a gyalogosforgalom biztonságát növelő kőtámok kerültek elhelyezésre. A taxiállomás helyét a Hunyadi út mentén a Régészeti Múzeum mellett helyeztük el.

ZÖLDFELÜLETEK

A tervezési terület egységét a burkolatosztás mellett a zöldfelületi rendszer teremti meg. A zöldfelület az Irgalmas templomtól kiindulva végighalad a városháza előtt, majd a Széchenyi tér keleti oldalán halad felfelé, a dzsámi körül visszafordul és a tér nyugati oldalán végig lefut. A tér két oldalán megjelenő zóldsávok teraszos kialakításúak, gyalogos közlekedési felületek, lépcsők és rámpák osztják. E felületben kerültek elhelyezésre – ez által árnyékoltan - a szigetszerűen megjelenő pihenőhelyek. E mellett a Széchenyi tér két oldalán lévő fasort megtartottuk, és kiegészítettük a hiányzó elemekkel. A meglévő zöldfelületeket és növényzetet jellemzően megtartottuk. A tervezett zöldfelület a tervezési terület 10%-át teszi ki, azonban a biológiailag aktív felület ennél lényegesen nagyobb.

Pécs belvárosának növényállománya igen vegyes képet mutat, a Széchenyi téren jellemzően hárs és kőris fák vannak ma.

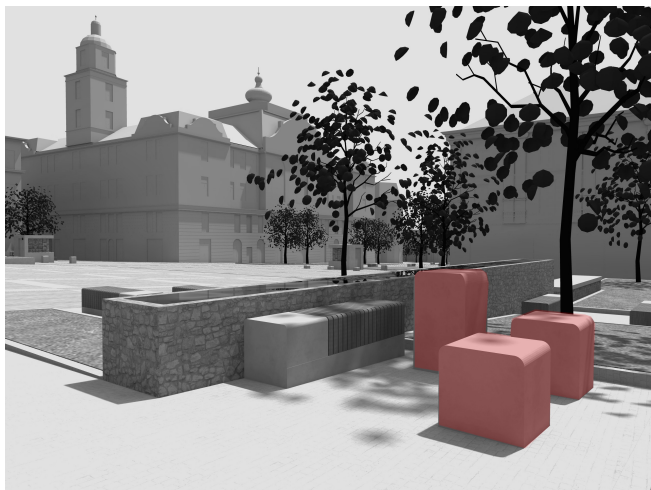
Az általunk javasolt zöldfelületeken fának kislevelű hárs, gömbkőris típusokat mediterrán növények közül a gránátalmát (melynél a termésérés nem következik be), illetve babért, valamint keménylevelű apróbb cserjéket, esetleg helyenként levendulát javasolunk telepíteni.

VÍZFELÜLETEK

A víz különböző megjelenési formákban állandó eleme a tervezési területnek. Hajdan a Kaposvári forrás téren keresztben haladt át. A víz ezen folytonos jelenlétét kívántuk megjeleníteni.

A Szepessy utcában a jelenlegi egyetemi könyvtár előtt tervezett kútnál jelenik meg a víz, és indul nyílt vízfelületként a burkolatban kialakított folyókában, majd mielőtt a Széchenyi térre érne lebukik felszín alá. A téren a dzsámi mögött a Janus Pannonius és a Szepessy utca becsatlakozása által meghatározott térben megjelenő kiemelt feszített víztükrű csobogónál jelenik meg újra. Ez után a tér bal oldalán futó zöldfelület tengelyében kialakított támfalak tetején válik láthatóvá. Majd a zöldfelület déli végénél keresztbe fordulva, meghatározott időközönként előtörő vízoszlopként vonul végig a téren keresztbe. A víz megjelenésének következő állomása a

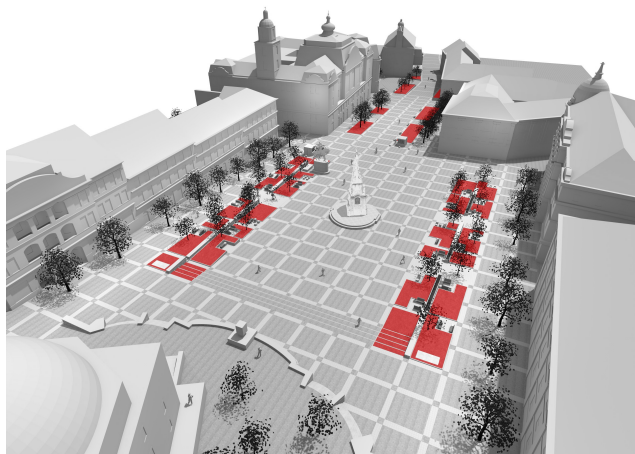
városháza bejáratánál lesz. Végül a már meglévő Zsolnay kútnál ér véget a vízvonal a téren. A kialakított vízfelület összesen 133 m².

ALKALMAZOTT ANYAGOK ÉS TÉRBÚTOROK

A térburkolat kiválasztásánál mindenképpen helyi építőkövet kerestünk, ezért választottuk a raszter tengelyekhez a büködsdi mészkövet, a mezők kitöltéséhez pedig a máriagyűdit. E kövek természetesen helyettesíthetők más anyaggal, a lényeg, hogy a helyi környezetben fellelhető kőszínek a szürke különböző árnyalatai, illetve a

világosbarnába hajló szürke.

Mindenképpen kerülendő a túl világos és a túl sötét, valamint a tájidegen kövek használata. A térburkolatot az alábbi kialakításban javasoljuk elhelyezni.

Ülőbútorok tekintetében az alábbi vandál biztos kialakításokat javasoljuk, melyek anyaga kő és fa.

A téren tervezett épületek

anyaga kő, fa és üveg.

KÖZLEKEDÉS, KÖZMŰVEK, VILÁGÍTÁS

A közlekedés lényegesen egyszerűsödik a tervezési területen. Az eddigi kényszerpályák, kritikus gyalogos és gépkocsis útvonalak kereszteződéseinek jelentős része megszűnik. Az Irgalmasok utcája és a Széchenyi tér tisztán gyalogos forgalmúvá válik, úgy, hogy természetesen a kiszolgálás, megközelítés minden épülethez biztosítható. A Széchenyi tér két sarkát érintően jelentkezik csak állandó gépkocsis forgalom. Ez pedig a Hunyadi út – Mária utca útvonal, illetve a Munkácsi u. – Perczel u. útvonal. A téren a szemétszállítás, mentés, városnéző kisvonat, kisbusz számára a közlekedési lehetőség biztosított. A gyalogos közlekedés alapvetően a tér bal oldalára, a gépkocsis közlekedés a jobb oldalra szervezett. De természetesen mivel a Széchenyi tér a belváros központja, több fontos gyalogos útvonal találkozóponja, a gyalogosok számtalan nyomvonalat használnak. És az általunk javasolt kialakítás mellett használhatnak is, hiszen minden fontosabb útvonal a megfelelő tagolásnak köszönhetően jól használható.

A jelenlegi terepszintnél mélyebbre sehol sem megyünk, ez által a tervezett kialakítás megvalósítása közműkiváltást nem követel meg. A tér világításának tervezett kialakítás igényel új közművezetékeket, illetve 50 db új világítótest elhelyezése tervezett. Továbbá a 133m² vízfelület, illetve a vízoszlop szerkezet oda és elvezetéséhez szükséges közműberendezés létesítése.

Térvilágításra az alábbi berendezést választottuk, valamint a pihenőhelyek padjainak aljában tervezett világítás a meglévő épületvilágítások mellett.

